

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

*Божинська Катерина Леонідівна,
студентка*

Науковий керівник: Худолій Ю. С., к.е.н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ СТАВКИ НБУ

Актуальність теми дослідження зумовлена провідною роллю облікової ставки у системі монетарної політики Національного банку України (НБУ), особливо за умов значних економічних викликів, як-от війна, висока інфляція та потреба у повоєнній відбудові.

Для підвищення дієвості облікової ставки необхідно вдосконалити механізм передачі її впливу на процентні ставки банківського сектору. Це вимагає розвитку міжбанківського кредитного ринку, підвищення ліквідності банків та запровадження нових інструментів грошово-кредитного регулювання, зокрема операцій з державними цінними паперами [2]. Підвищення дієвості облікової політики можливе за рахунок розвитку ринку державних цінних паперів, міжбанківського кредитування та запровадження нових монетарних інструментів.

Сучасний механізм дії облікової ставки в Україні характеризується низкою недоліків: слабкою передачею монетарних імпульсів у реальний сектор економіки, обмеженим розвитком фінансового ринку, низьким рівнем довіри до банківської системи та недостатньою глибиною ринку капіталу [1]. Механізм дії облікової ставки потребує вдосконалення у напрямі посилення зв'язку між рішеннями НБУ та динамікою ринкових процентних ставок.

Удосконалення системи дії облікової ставки передбачає підвищення ефективності монетарної трансмісії, зокрема через зміцнення зв'язку між базовою ставкою НБУ та відсотковими ставками комерційних банків. Це сприятиме посиленню впливу монетарної політики на реальний сектор економіки та підвищить прогнозованість фінансових процесів [2]. Підвищення дієвості облікової політики можливе за рахунок розвитку ринку державних цінних паперів, міжбанківського кредитування та запровадження нових монетарних інструментів.

Ще одним важливим напрямом удосконалення є підвищення прозорості рішень НБУ щодо встановлення облікової ставки, розширення аналітичних комунікацій з ринком і суспільством, а також гармонізація монетарної політики з фіскальними інструментами держави [3]. Важливо забезпечити стабільність фінансової системи через розвиток інструментів короткострокового фінансування, ринку цінних паперів і вдосконалення грошового ринку.

Одним із ключових завдань є стимулювання розвитку ринку державних цінних паперів та інструментів грошового ринку, що забезпечить ефективне функціонування процентного каналу монетарної трансмісії. Це дозволить НБУ оперативніше впливати на ліквідність банківської системи та рівень короткострокових ставок [4]. Необхідно підвищити прозорість прийняття рішень Національного банку, удосконалити комунікаційну політику та підвищити довіру до монетарних рішень.

В умовах післявоєнного відновлення економіки облікова ставка повинна поєднувати функції стабілізації цінової динаміки та стимулювання кредитування реального сектору. Гнучка політика регулювання процентних ставок сприятиме підтримці малого і середнього бізнесу, зростанню інвестицій та активізації внутрішнього попиту [5]. Таким чином, у післявоєнний період гнучка облікова політика повинна

поєднувати стабілізаційні цілі з економічним відновленням, стимулюючи кредитування та інвестиційну активність.

Отже, ефективність облікової ставки як ключового інструменту монетарної політики НБУ визначає стабільність фінансової системи та темпи економічного розвитку держави. Для підвищення її дієвості необхідним є вдосконалення механізму монетарної трансмісії, розвиток міжбанківського кредитного ринку та ринку державних цінних паперів, а також впровадження нових інструментів грошово-кредитного регулювання. Важливу роль відіграє прозорість і передбачуваність рішень НБУ, ефективна комунікація з фінансовими ринками та узгодженість монетарної і фінансової політики. У післявоєнний період гнучке застосування облікової ставки має сприяти не лише стримуванню інфляції, а й активізації кредитування, підтримці інвестицій та відновленню економічної діяльності.

Література

1. Грицай С. О. Монетарна політика України в умовах воєнного стану. *Економічний вісник*. 2024. 45–51 с.
2. Облікова ставка НБУ. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>.
3. Федосов В. М., Опарін В. М. Фінанси : підручник. Київ : КНЕУ, 2021. 728 с.
4. Інфляційний звіт, липень 2025 р. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflation-report>.
5. Monetary Policy Decisions. European Central Bank. URL: <https://www.ecb.europa.eu>.
6. Рішення Правління НБУ про розмір облікової ставки, липень 2025 р. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all>.
7. Onyshchenko S., Masliy A. Organizational and economic mechanism of prevention the threats to budget security of Ukrainian economy. *Scientific bulletin of Polissia*. 2017. No. 1 (9). P. 176-184.

УДК 336

Васюта Юлія Михайлівна, Ширай Каріна Олександрівна, студентки

Науковий керівник: Худолій Ю. С., к. е. н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

УЧАСТЬ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ

Участь іноземного капіталу відіграє важливу роль у функціонуванні банківської системи України, впливаючи на її конкурентне середовище, рівень капіталізації та здатність протистояти фінансовим викликам. З одного боку, присутність міжнародних банківських груп сприяє впровадженню сучасних управлінських практик і підвищенню якості фінансових послуг, а з іншого – підсилює чутливість системи до зовнішньоекономічних та геополітичних ризиків. З метою оцінки масштабів їхньої присутності на ринку доцільно проаналізувати зміни кількості банків з іноземним капіталом у динаміці за останні роки (рис. 1).

Наведені на рис.1 дані свідчать про поступове скорочення кількості діючих банків в Україні з 75 у 2020 році до 61 у 2025 році, що відображає процеси консолідації банківського сектору. Водночас кількість банків з іноземним капіталом зменшилася з 35 до 26, а повністю іноземних – із 23 до 19. Це свідчить про стабілізацію структури банківського ринку, збереження інтересу іноземних інвесторів попри кризові явища, але також про підвищення вимог до ефективності та фінансової стійкості установ, які залишаються на ринку.